

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА РАЗВОЈ ОМЛАДИНСКОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА

ОПШТИНА ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ 2011-2013.

Фебруар, 2011.

САДРЖАЈ

1. УВОД - СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ОПШТЕГ СТАЊА У ОПШТИНИ ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ

- 1.1. Визија, мисија и вредности општине Велико Градиште
- 1.2. Географски подаци
- 1.3. Демографски подаци
- 1.4. Незапосленост
- 1.5. Стратешки циљеви, приоритети и мере

2. ПОЛАЗНЕ ОЦНОВЕ

- 2.1. Повезаност са другим документима

3. СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ И АКТИВНОСТИ НА ЊИХОВОМ ОСТВАРИВАЊУ

- I. Специфични циљеви и активности на подстицају свих облика запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих
- II. Специфични циљеви и активности на подстицају свих облика запошљавања младих
- III. Специфични циљеви и активности на подстицају свих облика самозапошљавања и предузетништва младих

4. РЕАЛИЗАЦИЈА СПЕЦИФИЧНИХ ЦИЉЕВА ЗАПОШЉАВАЊА И САМОЗАПОШЉАВАЊА МЛАДИХ

- 4.1. Носиоци активности
- 4.2. Индикатори успешности
- 4.3. Буџет по активностима и циљевима

5. ТАБЕЛАРНИ (СИСТЕМАТИЗОВАНИ) ПРИКАЗ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА РАЗВОЈ ОМЛАДИНСКОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА

6. ПРИЛОГ

1. УВОД

СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ОПШТЕГ СТАЊА У ОПШТИНИ ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ

1.1. Визија, мисија и вредности општине Велико Градиште¹

Визија

Велико Градиште - еколошка општина са развијеном економијом заснованој на туризму и пољопривреди, која обезбеђује услове за рад и добар живот.

Мисија

Општина Велико Градиште ће развијати пољопривреду и туризам уз очување животне средине и развој инфраструктуре, подижући предузетничку и еколошку свест и знања становништва у циљу стварања препознатљивог имена.

Вредности

- Функционалност правног система и смањење корупције
- Очување животне средине
- Очување и максимално коришћење природних и људских ресурса
- Равномеран развој целе територије
- Правичност
- Транспарентност
- Компетентност
- Економска оправданост

1.2. Географски подаци²

Велико Градиште се налази у североисточном делу Србије, у подножју Карпата и Хомољских планина, на уласку у Ђердапску клисуру.

Лежи на обалама Дунава и Пека, док се у његовој непосредној близини (3 км центра града) налази позната туристичко одредиште Сребрно језеро. Река Дунав чини границу према Румунијом.

Општина Велико Градиште граници са општином Мало Црнице на западу, на југоистоку са општином Кучево, на истоку са општином Голубац. На северу је општина омеђена Дунавом који је по дужини од 20км раздваја од суседне Румуније. Јужним делом општине пролази магистрални пут Београд-Кладово и железничка пруга. Од Београда је удаљена око 110км, а од Пожаревца 35км. минути северне географске ширине и 21. степену и 31минути источне географске дужине и припада Подунавском региону.

¹ Текст преузет из Стратегије локалног економског развоја 2010-2014

² Текст преузет из Локалног акционог плана за младе 2010-2014

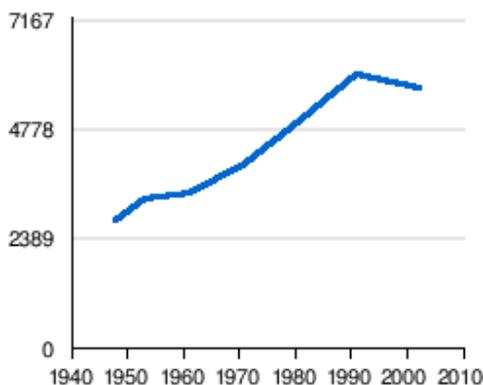
предузетништва

Велико Градиште се налази на надморској висини од 81 метра. У погледу рељефа подручје општине је претежно равничарско, јер преко 60% чине равнице.

Преграђивањем рукавца Дунава дугог 12км и широког 100м до 200м у близини Великог Градишта створено је вештачко језеро, познати туристички центар “Сребрно језеро” које се користи у рекреативне сврхе и које представља главни природни потенцијал даљег развоја туризма на овом подручју. Седиште Општине Велико Градиште је истоимено насеље и представља административни, привредни и културни центар општине. У административном погледу Велико Градиште је део Браничевског округа. Територија општине Велико Градишта простире се на 344. квадратна километра.

1.3. Демографски подаци³

У Општини Велико Градиште према подацима из 2002.године живи 20.659 становника, од којих су 10.777 жене. Према попису из 2002. у самом месту Велико Градиште било је 5658 становника (према попису из 1991. у самом месту Велико Градиште живело је 5973 становника). Наведени подаци говоре о смањењу броја становника што је последица не само одласка младих у веће градове већ и у иностранство:

Популација по узрасту (добу) из 2002. Општине Велико Градиште је следећа:

- 1) 0 до 4 укупно 981 становника од чега су 475 девојчице
- 2) 5-14 укупно 2.524 становника од којих су 1.232 девојчице
- 3) 15 до 29 има 3.840 становника од којих су 1.922 жене.
- 4) 30 до 64 има 8.824 становника од којих су 4.517 жене
- 5) страијих од 65 година становника има укупно 4.315 од којих су 2.540 жене.

Самих младих у узрасту од 15 до 30 има 3.840, што је 18,9% укупног броја становника општине.

³ Текст преузет из Локалног акционог плана за младе 2010-2014

предузетништва

1.4. Незапосленост⁴

Проблеми у области запошљавања као што су недостатак послова као последица недовољне привредне активности и ниска запосленост у формалној економији и даље су веома присутни. Од 2008. године, као последица утицаја светске економске кризе, долази до погоршања показатеља на тржишту рада. Тржиште рада и даље има исте карактеристике у смислу високе незапослености, ниског учешћа запослености у приватном сектору, ниске мобилности радне снаге. Поред тога незапосленост у општини Велико Градиште има дугорочни, структурни и транзициони карактер.

Опште карактеристике тржишта рада у периоду 2007.-2010. су неусаглашеност понуде и потражње радне снаге, велико учешће дугорочно незапослених и велики прилив вишка запослених из предузећа која се реструктурирају и приватизују или су у поступку стечаја, неповољна старосна и квалификациона структура незапослених, висока стопа незапослености младих, велики број незапослених који припадају теже запошљивим категоријама, као и велики број ангажованих у сивој економији. Незапосленост жена у Републици Србији је израженија од незапослености мушкараца и тај однос је 56% у корист жена, док је у општини Велико Градиште тај однос нешто повољнији и износи 52 % према 48% у корист жена.

У општини Велико Градиште није дошло до знатнијег померања у структури незапослености. Број лица која траже запослење у претходном периоду:

- 2009. - 1029 лица, од тога 51,9 % жена

- 2010. - 1115 лица, од тога 52,1 % жена

Стопа незапослености се у општини у односу на претходну годину повећала због смањеног броја запослених у 2010. години у предузећима, установама и организацијама, а смањено се и број приватних предузетника и запослених код њих. У 2009. и 2010. години дошло је и до смањења осигураних пољопривредника што је свеукупно утицало на повећање стопе незапослености.

Учешће лица која први пут траже запослење у укупној незапослености је знатно што сведочи о постојању озбиљног проблема дугорочне незапослености због истог или чак већег тренда пада привредне активности.

Табела 1. Незапослена лица – млади до 30 година по степену стручне спреме на дан 31.11.2010.

Млади до 30 година	УКУПНО		15 - 19 година		20 - 24 године		25 - 29 година	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене

⁴ Текст преузет из Локалног акционог плана запошљавања општине Велико Градиште за 2011

Укупно	279	149	28	10	137	70	114	69
I степен стручне спреме	63	26	4	0	35	14	24	12
II степен стручне спреме	22	6	3	2	10	2	9	2
III степен стручне спреме	79	40	11	3	43	22	25	15
IV степен стручне спреме	77	49	10	5	33	21	34	23
VI-1 степен стручне спреме	20	13			8	5	12	8
VI-2 степен стручне спреме	2	1			2	1		
VII-1 степен стручне спреме	16	14			6	5	10	9

1.5. Стратешки циљеви, приоритети и мере⁵

Циљевима и приоритетима општина Велико Градиште жели јасније да прикаже правце развоја у наредне 4 године. У циљу реализације визије, заједница је поставила 2 стратешка циља и 7 приоритетних подручја (основе развоја).

Приоритетна област 2. односи се на Стварање амбијента за задржавање и привлачење младих у општини. Мере које укључује ова приоритетна област су:

Мера 2.1. Побољшање услова за развој бизниса

Опис Формирањем и оспособљавањем институција, које би имале за циљ да помажу отпочињање пословне активности за све категорије становништва, створили би се услови за бржи економски развој.

Индикатори:

⁵ Текст преузет из Стратегије локалног економског развоја 2010-2014

предузетништва

- Број новопокренутих породичних бизниса
- Број пројеката реализованих под вођством Одсека за развој

Мера 2.2. Стварање услова за запошљавање маргинализованих група

Опис Мера је усмерена ка већем укључивању свих маргинализованих група у привредне токове и самим тим поправљање социјалне и економске ситуације ових група.

Индикатори:

- Број лица обучених у Заштитној радионици за лица са посебним потребама
- Број запослених лица са посебним потребама

Мера 2.3. Подизање нивоа образовања

Опис Модел доживотног учења, преквалификација и стицања нових знања и вештина неминовни су у новонасталом времену.

Индикатор:

- Број лица обучених у Центру за доживотно образовање

2. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

2.1. Повезаност са другим документима

Локални акциони план за развој омладинског предузетништва је документ којим се предвиђају конкретне активности на унапредјењу локалног амбијента како би исти постао стимулативнији за младе, дајући веће могућности младима за иницијативу и креирање своје будућности у општини Велико Градиште. Два основна приоритета, а истовремено и предуслова за остварење сваке будуће стратегије младих су: унапређење могућности запошљавања и самозапошљавања младих са локала.

Локални акциони план за развој омладинског предузетништва у општини Велико Градиште је директно повезан са Локалним акционим планом за младе 2010-2014, који је у складу са Националном стратегијом за младе 2009-2014 и Акционим планом за спровођење националне стратегије за младе 2009-2014. Приоритет 1⁶. Локалног акционог плана за младе општине Велико Градиште 2010-2014., који се односи на **унапређење запошљивости и конкурентности младих на тржишту рада** у директној је вези са проблемима незапослености и недостатака образовног система и система неформалног образовања.

Разматрани проблеми могу се груписати на следећа специфична проблемска подручја:

- Недовољна понуда неформалног образовања, попут курсева информационе писмености и страних језика, утиче на ниже квалификационе способности незапослених младих.
- Средњошколци стечена знања недовољно продубљују кроз праксу, те на тржиште рада наступају без искуства које им је потребно да би се запослили;
- Млади са ресурсима да се баве туризмом или пољопривредом недовољно су подржани од локалних и регионалних стручних служби које треба да им олакшају приступ знањима и информацијама и контактима потребним за успех на компетативном тржишту;
- Предузетнички дух код младих је недовољно развијен а друштвене структуре (од школе, до актера на тржишту рада, преко локалне самоуправе и КЗМ) немају изграђен систем подстицања и развоја предузетништва код младих;

За решавање уочених проблема локална заједница поставила је себи следеће специфичне циљеве:

1. **Унапредити конкурентност младих на тржишту рада путем унапређења формалног и подстицањем различитих облика неформалног образовања младих**
2. **Подстакнути развој туризма кроз развијање стручних и практичних вештина у овој области**
3. **Развијати предузетништво кроз мере подршке младима који почињу сопствени бизнис**

Осим поменутих докумената у изради овог плана коришћени су и циљеви и активности предвиђени Акционим планом запошљавања општине Велико Градиште за 2011. годину, који дефинише циљеве и приоритете политике запошљавања у 2011. години и утврђује програме и

⁶ Текст преузет из Локалног акционог плана за младе 2010-2014

предузетништва

мере које ће се реализовати, како би се достигли постављени циљеви и омогућило повећање запослености и на територији општине Велико Градиште. Овим документом у категорији теже запошљивих лица и рањиве категорије сврстане су лица млађа од 30 година⁷, која су циљна група Локланог акционог плана за развој омладинског предузетништва.

У том смислу, Локални акциони план за развој омладинског предузетништва 2010-2013., конкретизује стратешке и специфичне циљеве, обухваћене наведеним документима, кроз конкретне активности усмерене на *подстицање и стимулсање свих облика запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих.*

У изради овог акционог плана поред споменутих стратешких докумената, сагледане су све друштвено - економске околности и специфичности које владају у општини Велико Градиште:

- Привредна структура, тј. доминатне привредне гране – индустрија, пољопривреда, саобраћај, трговина, угоститељство;
- Структура привредних субјеката по делатности, облику својине, величини;
- Број предузећа и запослених у њима која су окончала поступак приватизације, која су у реструктурирању или стечају;
- Мере привлачења „гринфилд“ инвестиција и потенцијалних инвеститора;
- Постојање или изградња индустријских зона, као и локална инфраструктура;
- Показатељи животног стандарда – просечна примања, покривеност просечне потрошачке корпе;
- Укупан број незапослених и учешће младих у укупном броју;
- Активне мере запошљавања и самозапошљавања које предузима локална самоуправа.

Уважавајући све горе изнете напомене у наставку је дат Акциони план за запошљавање и предузетништво за младе у периоду 2011 – 2013 општине Велико Градиште са: прегледом специфичних циљева, активности, групама младих којима су побројане активности намењене, предложеним носиоцима активности и предвиђеним износом средстава потребних за њихову реализацију,

⁷ Преузето из Акционог плана запошљавања општине Велико Градиште за 2011.годину

3. СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ И АКТИВНОСТИ НА ЊИХОВОМ ОСТВАРИВАЊУ

Локални акциони план за развој омладинског предузетништва дефинише три специфична циља и активности на њиховом остваривању, који су у ускладу са општим циљем запошљавање и samozapoљвање младих, а то су:

- циљеви и активности на подстицају свих облика запошљавања, samozapoљжавања и предузетништва младих,
- циљеви и активности на подстицају свих облика запошљавања и
- циљеви и активности на подстицају свих облика samozapoљжавања и предузетништва младих.

Два основна стартешка приоритета су запошљавање и samozapoљвање младих.

У тексту који следи дат је преглед активности за сваки од наведених циљева. Табеларним приказом, у одељку 5. овог документа, извршена је систематизација наведених циљева, активности, потенцијалних носиоца, предвиђених трошкова и рокова завршетка сваке од активности.

Планом су обухваћени млади од 15до30 година. За потребе јасног прегледа млади су даље подељени у четири групе:

- средњошколци (15до18 година)
- свршени средњошколци са и без радног искуства (19-30 година)
- студенти (19-24 године)
- свршени студенти са и без радног искуства (25-30 година)

I. Циљеви и активности на подстицају свих облика запошљавања, samozapoљжавања и предузетништва младих

Овај општи циљ садржи шест специфичних циљева који су од подједнаког значаја за подстицај запошљавања и samozapoљжавања младих.

1.1. Правовремено усмеравање младих на тржишни начин привређивања и пословног понашања

Активности предвиђене за остварење овог специфичног циља односе се на младе до 18 година, који припадају групи средњошколаца и које је потребно благовремено упознати са тржишним начином привређивања и пословног понашања.

1.1.1. Увођење програма достигнућа младих (JA) у средње школе умногоме може унапредити и поспешити вештине младих и припремити их за даљи план развоја каријере било на пољу запошљавања или samozapoљжавања (предузетништва).

Временска динамика: ову активност треба припремати у 2011. а план имплементације је од 2012.

1.2. Информатичко описмењавање младих

предузетништва

Активности предвиђене за остварење овог специфичног циља односе се на младе од 18 до 30 година, који припадају групи средњошколаца и свршених средњошколаца (са и без радног искуства) а односе се на обезбеђивање услова за коришћење и приступ савременим комуникационим решењима, какво је коришћење интернета и рачунарске технологије.

- 1.2.1. Инсталирање рачунарске опреме и обезбеђивање интернет веза која ће бити на општу употребу младима из градске или сеоских средина. Могућа локација овог решења је КЗМ општине Велико Градиште и превасходно се односи на младе који припадају групи лица која немају приступ интернету и рачунарима.
- 1.2.2. Организација едукације за коришћење рачунара и интернета (пакет „МС Офис“), такође превасходно младима из гадске али и сеоских средина који немају приступ интернету и рачунарима.

Временска динамика: предлог имплементације у 2011. и доступност у наредним годинама.

1.3. Подизање конкурентности младих на тржишту рада кроз стицање нових вештина и знања

Активности предвиђене за остварење овог специфичног циља односе се на све групе младих од 18 до 30 година, али превасходно на младе од 20 до 25 година који су незапослени.

- 1.3.1. Обуке за стицање основних пословних вештина као што су: тимски рад, комуникацијске вештине, одговорност, самопоуздање, мотивација за учење, организацијске вештине и сл. које ће допринети већој конкурентности младих на тржишту рада са једне стране, као и спремности послодаваца на запошљавање младих. Обуке треба организовати према утврђеним потребама унапред дефинисане групе младих који ће учествовати у програму. Препоручује се тесна сарадња са НСЗ како би се према унапред одређеним критеријумима издвојила жељена група младих (најдуже на евиденцији, најзаступљенија сручна сперма на евиденцији, жене и сл.)
- 1.3.2. Програм волонтерства у приватном и јавном сектору кроз тесну сарадњу Општине и локалних институција и организација. Основни циљ програма је запошљавање младих кроз волонтерство али и упознавање младих са пословним амбијентом и очекивањима послодаваца. Као и у претходној активности програм треба дефинисати циљано према групама младих који ће бити издвојени на основу одређених критеријума. Само оваквим приступом обезбеђује се планско запошљавање младих и планско смањење незапослености на локалу.

Временска динамика: предлог имплементације од 2011. у континуитету у наредним годинама.

1.4. Повећање информисаности младих о могућностима запошљавања и самозапошљавања

Активности предвиђене за остварење овог специфичног циља односе се на све облике информисања младих о доступним програмима за запошљавање и samozapoшљавање. Односи се на све дефинисане категорије младих, али преvasходно за малде од 19 до 25 година.

- 1.4.1. Инфо центар за младе по моделу „све на једном месту“ на сајту КЗМ у посебном одељку који ће бити база информација из домена запошљавања и samozapoшљавања, као нпр. сви програми који постоје на локалу НСЗ, Општина, невладин сектор, КЗМ и сл. Један од подциљева је да КЗМ постане кључно место информисања младих о њиховим могућностима.
- 1.4.2. Штампана брошура „мини водич“ за младе (годишњи преглед програма и активности за младе у домену запошљавања и samozapoшљавања). Обједињавања свих унапред усвојених програма и активности и њихова објава у електронском и штампаном облику.
- 1.4.3. Дани отворених врата. Сарадња младих и локалних органа, организација и институција, како би се упознали са радом сваке од њих, информисали о могућностима и разбили предрасуде које односе на рад поменутих тела. Активност треба спроводити плански, унапред утврдити распоред посета, листу органа, организација и институција које ће подржати програм, теме разговора током посета које су од значаја за младе и сл.

Временска динамика: предлог имплементације од 2011. у континуитету у наредним годинама.

1.5. Промоција Локалног акционог плана за развој омладинског предузетништва

Активности предвиђене за остварење овог специфичног циља директно су усмерене на промоцију рада КЗМ и Локалног акционог плана за запошљавање и samozapoшљавање младих које воде упознавању свих локалних структура са истим и самим тим иницијању сарадње са потенцијалним локалним структурама.

- 1.5.1. План посете локалним структурама и презентација циљева и активности предвиђених овим документом. Истовремено поменутима активностима обезбеђује се већа јавност у раду КЗМ, укључују се сви значајни локални субјекти и повећава се могућност њиховог директног доприноса реализацији предвиђених активности и самим тим циљева.

Временска динамика: предлог имплементације од априла 2011. у континуитету у наредним годинама, на полугодишњем нивоу.

II. Циљеви и активности на подстицају свих облика запошљавања

Овај општи циљ садржи четири специфична циља који су усмерени на подстицај запошљавања младих са локала.

2.1. Стимулисање послодаваца за коришћење постојећих програма за запошљавање младих

предузетништва

Активности предвиђене за остварење овог специфичног циља директно су базиране на упознавање потреба послодаваца и тесну сарадњу са приватним али и јавним сектором како би програмима обука и преквалификација младих допринели њиховом лакшем запослењу и последнично коришћењу расположивих политика и мера Владе Републике Србије. Програми се односе на све категорије младих од 19 година.

2.1.1. Програм обука за конкретна радна места у сарадњи са потенцијалним послодавцима. Неопходан је тесна сарадња са привредном и потребама послодаваца са аспекта стручне спреме и квалификација новозапослених. Такође, незадовољство послодаваца у погледу доступне младе радне снаге треба да буде основ у дефинисању програма обука који ће одговорити на конкретне потребе послодаваца. Неопходна тесна сарадња са НСЗ и повезивање понуде и тражње у сегменту младих до 30 година.

2.1.2. Обуке преквалификације за свршене средњошколце са и без радног искуства како би се превазишао проблем недостатка потребног формалног и неформалног образовања за младе, чиме се истовремено директно подстиче њихово запошљавање.

Временска динамика: предлог имплементације од 2011. у континуитету у наредним годинама, прилагођено периоду имплементације поменутих активности од стране НСЗ.

2.2. Активна сарадња младих са локалном самоуправом и привредним субјектима

Активности предвиђене за остварење овог специфичног циља директно су базиране на повезивању младих и потенцијалних послодаваца кроз програме стипендија и сезонских пракси. Превасходно се односе на младе студенте.

2.2.1. Развој младих кадрова што би подразумевало стипендирање најбољих студената са локала у циљу повратка школованих кадрова на унапред обезбеђена радна места.

2.2.2. Програм сезонске праксе у приватном и јавном сектору кроз тесну сарадњу са локалном привредом али и органима и организацијама.

Временска динамика: предлог имплементације од школске 2011/2012. у континуитету у наредним годинама.

2.3. Ширење могућности за младе кроз регионалну сарадњу

Активности предвиђене за остварење овог специфичног циља директно су базиране на повезивању младих из региона и размену искустава.

2.3.1. „Регионални сајам запишљавања“ на иницијативу локалне самоуправе чиме се ствара могућност бољег упознавања регионалног амбијента, могућности, активности младих као њихово међусобно повезивање и размена искуства.

Временска динамика: предлог имплементације од маја 2012. у континуитету у наредним годинама.

предузетништва

III. Циљеви и активности на подстицају свих облика samozapoшљавања и предузетништва младих

Овај општи циљ садржи четири специфична циља који су усмерени на подстицај samozapoшљавања младих и предузетништва младих са локала.

3.1. Информисање младих о могућностима samozapoшљавања

Активности предвиђене за остварење овог специфичног циља директно су усмерене на подстицај младих на упознавање са програмима samozapoшљавања, предузетничком праксом, могућностима и сл. што све заједно треба да допринесе њиховом дугорочном опредељењу за предузетништво. Активности су пре свега усмерене на младе од 20 до 30 година.

3.1.1. Организација отворене трибине за младе на тему „Млади и предузетништво“ и промоција програма и промера добре праксе (НСЗ, донатори, регионалне агенције, примери добре праксе и сл.)

3.1.1.1. Посебан осврт на специфичности агробизниса и могућности за младе из локалних руралних средина

3.1.2. Припрема информатора „Започни свој бизнис“- у којем ће се објединити све информације са локала важне за почетак приватног бизниса: како се регистровати, доступни извори финансирања, пореске обавезе, отварање рачуна, запошљавање радника, важне институције, основе рачуноводствених обавеза почетника и сл.

3.1.3. Посета предузетницима са локала као примерима добре праксе и размена искуства – групна посета која може бити део активности едукације младих предузетника, као практичан рад и разговор са представником приватног бизниса који ће одговарати на дилеме и питања будућих предузетника.

3.1.3.1. Посета стратешким инвеститорима у циљу подстицаја предузетништва кроз рад за познатог купца (односи кооперације „Силвер лејк“, „Аспром“).

3.1.4. Обједињавање свих информација и програма за samozapoшљавање, као и доступним програмима субвенција и осталих подстицајних мера (секција предузетништво на интернет страни КЗМ). Тесна сарадња КЗМ са свим локалним институцијама које директно сарађују са привредницима.

3.1.5. Посета сајамских манифестација у Србији (размена искуства, сазнања о новим трендовима и индустријама, успостављање иницијалне сарадње и сл.). И ова активност може бити саставни део ширег плана на подстицају предузетничких едукација младих и стим у вези, формирања сета активности којим ће се младим будућим предузетницима пружити свеобухватна помоћ и подршка у иницијалним фазама покретања сопственог бизниса.

Временска динамика: У континуитету од 2011. године.

3.2. Едукација младих и подизање компетентности младих за samozapoшљавање

Активности предвиђене за остварење овог специфичног циља директно су усмерене на подстицај младих на самозапошљавање кроз програме едукација и директне помоћи у фази покретања, али и развоја пословања, што све заједно треба да допринесе већој компетентности младих за споствени бизнис, смањењу ризика и самим тим повећању запослености младих, али и одржаним бизнисима у првим годинама пословања. Активности су пре свега усмерене на младе од 20 до 30 година, са и без студентске популације.

3.2.1. Развој пословне идеје и писање бизнис плана – обука: „од пословне идеје до реализације“. Масовне обуке које треба да прође што већи број младих из градске али и сеоских средина.

3.2.2. Специјалистичке обуке – стручне обуке из одређених пословних вештина (маркетинг, управљање, финансије, радно право, спољнотрговинско пословање и сл.). Ове обуке треба да буду намењене превасходно појединцима који су у првом програму показали одређени степен озбиљности и спремности за сопствени бизнис. Такође, програм може да буде намењен и тек основаним бизнисима које воде млади до 30 година. Успешности програма умногоме може допринети сарадња са људима из праксе који имају искуства у поменутиим пословним областима, чиме ће се повећати степен интересовања младих али и кредибилитета таквог програма.

Временска динамика: Од априла 2011. у континуитету наредних година.

3.3. Подршка младима који су поднели захтеве за добијање финансијских средстава и/или су већ регистровали своје фирме

Активности предвиђене за остварење овог специфичног циља директно доприносе смањењу ризика и повећању одрживости нових бизниса у првим годинама пословања.

3.3.1. Подршка младима у финализацији апликација за добијање финансијских средстава. Ангажовање лица која ће помоћи најбољим полазницима програма у финализацији захтева за добијање финансијске помоћи. Ову активност би требало директно повезати са активностима едукације и користити као стимулативну меру за активан рад током едукација. Осим тога, активност може бити и део плана награђивања најбољих, што је такође стимулативна мера за активан рад и учешће у програмима.

3.3.2. Мениторинг младих који су регистровали и добили финансијска средства у циљу даљег развоја пословања. Ова активност подразумева посету стручних лица младом предузетнику у циљу сагледавања стања и пружања помоћи у основним елементима пословања или указивање на подручја у којима предузетник треба да тражи стручну помоћ како не би запао у личну замку. Овај програм треба представљати као програм који није ни у каквој вези са финансијском контролом пословања.

3.3.3. Обезбеђење експертске помоћи заинтересованим успешним младим предузетницима у фази раста и развоја пословања. Ова активност подразумева праћење младих предузетника и ангажовање стручних лица која

предузетништва

че пружити експертску помоћ младим предузетницима којима се укаже могућност за значајан развој пословања (отварање извозних могућности, склапање стартешког уговора са великим купцима/клијентима, отварање нових радних места преко 5 лица и сл.). Програмом би требало дефинисати тачне критеријуме за утврђивање потреба за овом врстом помоћи.

- 3.3.4. Унија младих послодаваца (млади до 30 година). Овом активношћи директно се подстиче сарадња младих, повезивање, размена искуства и сл. Од велике важности је удруживање свих младих предузетника са региона.

Временска динамика: Од априла 2012. након формирања и обједињавања прве групе младих предузетника који ће користити ове услуге. У континуитету наредних година.

3.4. Промоција омладинског предузетништва и примера добре праксе

Активности предвиђене за остварење овог специфичног циља директно доприносе ширењу предузетничког духа међу локалном популацијом, пре свега младим људима, што дугорочно води смањењу незапослености младих и растућем тренду самозапошљавања у односу на запошљавање међу младима од 15 до 30 година.

- 3.4.1. Презентација примера добре праксе на локалном нивоу. Активност која подразумева организацију кварталних скупова на којима ће се представити млади успешни предузетници и поделити своје искуство са заинтересованим потенцијалним предузетницима, али и локалним институцијама, чиме се истовремено доприноси подстицају предузетништва али и тешње сарадње локалних институција и приватног сектора. Све заједно треба да допринесе унапређењу локалне заједнице и привреде.
- 3.4.2. Гостовање успешних предузетника из Србије и шире у Општини Велико Градиште и промоција предузетништва на локалу, чиме се истовремено отвара могућност унапред уговорених послова за познатог купца.
- 3.4.3. Награђивање најбољих младих предузетника бесплатним учешћем на домаће и иностране сајмове. Ова активност може бити директно повезана са активностима на реализацији специфичног циља 3.3. Подршка младима који су поднели захтев за добијање финансијских средстава и/или су већ регистровали своје фирме.
- 3.4.4. Сарадња са локалним медијима у циљу промоције омладинског предузетништва, што доприноси већој јавности рада КЗМ и индиректном подстицају предузетништва младих.
- 3.4.5. Организација студијских посета, са посебним освртом на делатности у којима нема довољно успешних примера у домаћој пракси, као и на пољопривреду. Ова активност такође, може бити директно повезана са активностима на реализацији специфичног циља 3.3. Подршка младима који су поднели захтев за добијање финансијских средстава и/или су већ регистровали своје фирме.

Временска динамика: Од 2011. у форми презентације будућих програма за младе који се одлуче на сопствени бизнис, кроз сарадњу са медијима и организоване трибине. Од

Локални акциони план за развој омладинског

предузетништва

априла 2012. након формирања и обједињавања прве групе младих предузетника који ће користити ове услуге реализација комплетног плана активности. У континуитету наредних година.

4. РЕАЛИЗАЦИЈА СПЕЦИФИЧНИХ ЦИЉЕВА ЗАПОШЉАВАЊА И САМОЗАПОШЉАВАЊА МЛАДИХ

У оквиру општег циља овог документа предвиђени су специфични циљеви који су усмерени на остварење тог општег циља. У овом акционом плану за развој омладинског предузетништва утврђене активности доприносе директно реализацији сваког специфичног циља и индиректно, реализацијом сваког специфичног циља, реализацији општег циља.

Већина утврђених активности спроводива је у року важења овог плана, три године, на колико је пројектован Акциони план. Такође, већина активности су дугорочне или тачније континуиране, што подразумева њихово иницијално покретање овим документом, које након тога треба да прерасту у систем и континуиране активности на локалу.

4.1. Носиоци активности

Табеларним, систематизованим прегледом активности дат је предлог потенцијалних носиоца по свакој од активности. Пре свега, као потенцијални носиоци активности предвиђене су локалне организације, органи и институције које ће директно или индиректно радити на имплементацији активности и реализацији специфичних и општих циљева.

Потенцијални носиоци активности у општини Велико Градиште:

- Локална самоуправа
- Канцеларија за младе
- Национална служба за запошљавање
- Регионална привредна Комора
- Регионалне агенције за развој
- Невладин сектор са локала и региона
- Сл.

Основни задатак носиоца активности је израда програма на основу предлога активности и у складу са конкретним специфичним циљем и након тога директна имплементација активности или ангажовање стручних лица/организација/институција за имплементацију истих.

4.2. Индикатори успешности

Општи циљ Локалног акционог плана за развој омладинског предузетништва је стимулисање свих облика запошљавања и самозапошљавања младих. У складу са тим су утврђени специфични циљеви и активности који треба да доведу, директно и индиректно, до следећих резултата:

- повећање запослености младих,
- унапређење кадровског потенцијала међу младим незапосленим лицима на локалу,

предузетништва

- подизање конкурентности младих на тржишту рада, као и мобилности младих на тржишту рада,
- успостављање интензивније приватно-јавне сарадње на локалу кроз програме запошљавања и samozapoшљавања, што дугорочно води стимулативном пословном окружењу,
- популаризација предузетништва међу младима,
- повећање броја младих предузетника са локала,
- повећање броја младих који користе доступне финансијске подстицаје за запошљавање и samozapoшљавање,
- повећање броја младих предузетника са локала са извозним потенцијалом,
- број стратешких партнерстава на регионаланом, националном и интернационалном нивоу,
- број опсталих фирми у прве 3 године пословања,
- задржавање младих на локалу.

Индикатори успеха сваке од активности, као и основа мерења резултата, представљени су систематизованим, табеларним приказом у наставку плана.

4.3. Буџет по активностима и циљевима

Један од кључних елемената овог документа јесте буџет, који уз утврђене очекиване резултате и индикаторе представља основ за праћење и мерење остваривања општег и специфичних циљева овог плана, као и стратешких циљева утврђених Националном стратегијом за младе. На тај начин, Акциони план за развој омладинског предузетништва са буџетом, постаје оперативан документ у процесу имплементације, праћења и мерења остварења дефинисаних циљева.

Предвиђени буџет на нивоу сваке активности дат је у форми предвиђених трошкова организације и имплементације сваке од активности. За неке од активности у овој фази није било могуће предвидети трошкове имплементације. Предвиђени трошкови представљени су систематизованим, табеларним приказом у наставку плана.

Потенцијални извор финансирања може бити сваки орган, организација (укључујући и донаторске организације) и институција са локала или шире која има буџет намењен финансирању идентичних или сродних активности.

Општина Велико Градиште има право првенства у опредељењу активности које ће финансирати на основу споразума о сарадњи Општине Велико Градиште и USAID-а, број _____, од _____ године.

5. ТАБЕЛАРНИ (СИСТЕМАТИЗОВАНИ) ПРЕГЛЕД АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА РАЗВОЈ ОМЛАДИНСКОГ ПРЕДУЗЕТНИШТВА

А – средњошколци (15-18 година), Б – свршени средњошколци са и без искуства (19-30 година), Ц – студенти (19-24 године), Д – свршени студент са и без радног искуства (25-30 година)

I. Циљеви и активности на подстицају свих облика запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих

Циљеви	Активности	Циљна група				Носиоци активности ⁸	Индикатори	Предвиђени трошкови ⁹	РОК		
		А	Б	Ц	Д				2011	2012	2013
1.1 Правовремено усмеравање младих на тржишни начин привређивања и пословног понашања	1.1.1. Достигнућа младих за средњошколце					Општина Средња школа (програми стручне спреме) ЈА Србија	<ul style="list-style-type: none"> Број наставника који спроводе програм достигнућа младих Број ученика - полазника програма достигнућа младих 	250.000			
	Унапређење вештина младих за већу конкурентност младих на тржишту рада и за самозапошљавање	Х									Х
	- Ученичке компаније										
	- Примењена економија										
	- Бизнис етика										
	- Менаџмент и										

⁸ Организације и институције које директно или индиректно могу учествовати у спровођењу активности

⁹ Предвиђени буџет обухвата период од три године

	екон. симулација - Банке у акцији - Предузетништво без граница											
1.2 Информатичко описмењавање младих	1.2.1 Инсталирање рачунарске опреме и обезбеђење интернет везе која ће бити на општу употребу младима из градске и сеоских средина	X	X			КЗМ НСЗ	<ul style="list-style-type: none"> Број младих који користе интернет 	50.000	X	X	X	
	1.2.2 Организовати едукације за коришћење рачунара и интернета (пакет МС Оффице)	X	X			КЗМ НСЗ	<ul style="list-style-type: none"> Број едукација Број полазника 		X	X	X	
1.3 Подизање конкурентност и младих на тржишту рада кроз стицање нових вештина и знања	1.3.1 Обуке за стицање основних пословних вештина: тимски рад, комуникацијске вештине, одговорност, самопоуздање, мотивација за учењем, организацијске вештине...итд	X	X	X	X	КЗМ НСЗ Специјализоване тренинг куће Регионалне агенције	<ul style="list-style-type: none"> Број тренинга Број учесника Број младих који су исказали интересовање за нове програме Број учесника који су показали високо разумевање и владање материјом на последњем тесту 	350.000	X	X	X	

	1.3.2 Програм волонтерства у приватном и јавном сектору кроз тесну сарадњу Општине и локалних институција и организација	X	X		X	КЗМ Општина Приватни сектор	<ul style="list-style-type: none"> • Број младих волонтера • Број младих задржало радна места по истеку волонтерског рада • Број малдих који су нашли запослење по истеку волонтерског рада 		X	X	X
1.4 Повећање информисаности младих о могућностима запошљавања и самозапошљавања	1.4.1 Инфо центар за младе по моделу „све на једном месту“ (интернет страна КЗМ са посебном страном за запошљавање и самозапошљавање младих)	X	X	X	X	КЗМ Општина Туристичка организација	<ul style="list-style-type: none"> • Број младих користи информације доступне путем КЗМ интернет стране • Број малдих који на недељном нивоу посете КЗМ • Број захтева добијених од младих са локала 		X	X	X
	1.4.2 Штампана брошура „мини водич“ за младе (преглед програма и активности на локалу предвиђених за годину дана)	X	X	X	X	КЗМ Општина Туристичка организација	<ul style="list-style-type: none"> • Број подељених информатора • Број младих користи информације доступне путем КЗМ • Број малдих који на недељном нивоу посете КЗМ • Број захтева добијених од младих са локала 	100.000	X	X	X
	1.4.3 Дани отворених врата (сарадња младих и локалних институција у		X	X	X	КЗМ Општина Приватни сектор Јавни сектор Туристичка	<ul style="list-style-type: none"> • Број младих учествује у организованим посетама • Број организација и институција са 		X	X	X

	циљу едукације младих и информисања о нрп.радном праву, раду локалне самоуправе и осталих институција, органа и организација укључујући и МСП сектор)					организација	локала укључених у програм сарадње • Број људи из органа локалних институција укључених у програм сарадње • Број младих који је кроз програм сарадње добило ново запослење				
1.5 Промоција Локалног акционог плана за развој омладинског предузетништва	1.5.1 План презентације овог документа свим привредним структурама са локала које се овим документом помињу	X	X	X	X	КЗМ Општина	• Број укључених привредних субјеката • Обезбеђена финансијска средства за имплементацију плана • Број новозапослених младих са локала		X	X	X

II. Циљеви и активности на подстицају свих облика запошљавања младих

Циљеви	Активности	Циљна група				Носиоци активности ¹⁰	Индикатори	Предвиђени трошкови ¹¹	РОК		
		А	Б	Ц	Д				2011	2012	2013
2.1. Стимулисање послодаваца за коришћење постојећих програма запошљавања младих	2.1.1. Програми обуке за конкретна радна места у сарадњи са приватним сектором (стимулисање послодаваца на коришћење програма НСЗ за запошљавање приправника и запошљавање кроз програм субвенција за нова радна места)		X		X	КЗМ Општина Приватни сектор	<ul style="list-style-type: none"> • Број послодаваца који су показали интересовање за коришћење програма и њихове потребе • Број младих који су прошли програм обука • Број младих који су се запослили • Број младих који су остали код послодаваца након истека законског рока 		X	X	X
	2.1.2. Обуке преквалификације за свршене средњошколце са			X		КЗМ НСЗ Приватни сектор	<ul style="list-style-type: none"> • Број заинтересованих послодаваца и радних места • Број заинтересованих младих 		X	X	X

¹⁰ Организације и институције које директно или индиректно могу учествовати у спровођењу активности

¹¹ Предвиђени буџет обухвата период од три године

	и без радног искуства (стимулисање послодаваца на коришћење програма НСЗ за запошљавање приправника)						<ul style="list-style-type: none"> • Број обучених • Број младих који су се запослили након обуке • Број младих који су остали код послодавца по истеку законског рока 				
2.2. Активна сарадња младих са локалном самоуправом и привредним субјектима	2.2.1 Развој младих кадрова (стипендирање најбољих студената у циљу повратка школованих кадрова на унапред обезбеђена радна места)		X	X	X	КЗМ Приватни сектор Општина Јавни сектор	<ul style="list-style-type: none"> • Број додељених стипендија • Број младих који су се запослили по завршетку стипендирања и школовања • Број стипендија у наредним школским годинама 	500.000		X	X
	2.2.2 Програм сезонске праксе у приватном и јавном сектору кроз тесну сарадњу Општине и локалних институција и организација				X	КЗМ Приватни сектор Општина Јавни сектор Туристичка организација	<ul style="list-style-type: none"> • Број практиканата • Број привредних субјеката у којима се обавља пракса • Број понуда за запослење практикантима • Број практиканата који су прихватили понуду и нашли запослење 			X	X

Локални акциони план за развој омладинског предузетништва

2.3. Ширење могућности за младе кроз регионалну сарадњу	2.3.1 „Сајам запошљавања“ на региону на иницијативу локалне самоуправе		X		X	КЗМ Општина НСЗ	<ul style="list-style-type: none"> • Број послодаваца са региона • Број младих учесника сајма • Број младих нашло запослење путем сајма 	200.000		X	X
--	---	--	---	--	---	-----------------------	--	---------	--	---	---

III. Циљеви и активности на подстицају самозапошљавања и предузетништва младих

Циљеви	Активности	Циљна група				Носиоци активности ¹²	Индикатори	Предвиђени трошкови ¹³	РОК		
		А	Б	Ц	Д				2011	2012	2013
3.1. Информисање младих о могућностима самозапошљавања	3.1.1. Организација отворене трибине за младе на тему „Млади и предузетништво“ (представници НСЗ, примери добре праксе, донатори, локалне институције и сл.)		X	X	X	КЗМ Општина НСЗ Туристичка организација	<ul style="list-style-type: none"> • Број трибина • Број учесника • Број органа и организација са локала које су подржале и дале свој допринос • Број говорника и број гостију из региона и Србије • Резултати анкете спроведене након одржане трибине 	150.000	X	X	X
	3.1.1.1. Посебан осврт на специфичности агробизниса и могућности за младе из околних руралних средина										

¹² Организације и институције које директно или индиректно могу учествовати у спровођењу активности

¹³ Предвиђени буџет обухвата период од три године

	<p>3.1.2. Припрема информатора „Започни свој бизнис“ - објединити све информације са локала важне за почетак приватног бизниса: како се регистровати, доступни извори финансирања, пореска пријава и обавезе, отварање рачуна, запошљавање радника, важне институције, основе рачуноводства и сл.</p>				<p>КЗМ Општина НСЗ</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Број заинтересованих младих за преузимање информатора •Број подељених информатора •Резултати анкете спроведене на питање корисности информатора након преузимања и коришћења 	100.000	X	X	X
	<p>3.1.3. Посета предузетницима са локала – примери добре праксе и размена искуства</p>	X		X	<p>КЗМ Општина Туристичка организација</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Број послодаваца који су укључени у програм сарадње •Број младих који учествују у организованим посетама 		X	X	X
	<p>3.1.2.1 Посета стратешким инвеститорима у циљу развијања кооперантских</p>					<ul style="list-style-type: none"> •Број кооперантских односа насталих програмом сарадње •Број самозапошљених и запошљених младих кроз програм 				

	односа („Силвер лејк“, „Аспром“)						сарадње					
	3.1.4. Обједињавање свих информација о самозапошљавању и доступним програмима субвенција и осталих стимулативних мера (секција предузетништво на сајту КЗМ)	X	X	X	X	КЗМ Општина	<ul style="list-style-type: none"> • Број посетилаца сајта • Број упита и сугестија послатих КЗМ 			X	X	X
	3.1.5. Посета сајамских манифестацијама у Србији (размена искуства, сазнање о новим трендовима и индустријама, сарадња и сл.)		X		X	КЗМ Општина Регионална комора Туристичка организација	<ul style="list-style-type: none"> • Број младих који учествују у овим активностима • Број организација које су подржале ову активност • Број нових бизниса као последица ове активности 	150.000		X	X	X
3.2. Едукација младих и подизање компетентност и младих за самозапошља	3.2.1 Развој пословне идеје и писање бизнис плана – обука „од пословне идеје до реализација“		X	X	X	КЗМ НСЗ Специјализоване тренинг куће (приватне и невладин сектор)	<ul style="list-style-type: none"> • Број тренинга • Број младих учесника • Број одобрених субвенција и кредита полазницима • Број новозапослених 	250.000		X	X	X

вање	3.2.2 Специјалистичке обуке: Маркетинг и продаја Финансирање Управљање Правни и кадровски послови Спољнотрговинско пословање		X		X	КЗМ НСЗ Специјализоване тренинг куће (приватне и невладин сектор)	<ul style="list-style-type: none"> • Број тренинга • Број младих учесника • Број новозапослених 	150.000	X	X	X
3.3. Подршка младима који су поднели захтеве за добијање финансијских средстава и/или су већ регистровани своје фирме	3.3.1 Подршка младима у финализацији апликација за добијање финансијских средстава		X		X	КЗМ НСЗ Специјализоване тренинг куће (приватне и невладин сектор)	<ul style="list-style-type: none"> • Број захтева • Број одобренних кредита и субвенција • Број новозапослених 	100.000		X	X
	3.3.2 Менторинг младих који су се регистровани и добили потребна средства у циљу даљег развоја пословања		X		X	КЗМ НСЗ	<ul style="list-style-type: none"> • Број младих укључених у програм менторства • Број опсталих бизниса након 2 године пословања 			X	X
	3.3.3 Обезбеђење експертске помоћи заинтересованим успешним младим предузетницима у фази раста и развоја пословања		X		X	КЗМ НСЗ Регионалне агенције за развој	<ul style="list-style-type: none"> • Број фирми укључених у програм експертске помоћи • Број фирми које су значајно повећале пласман након програма • Број стратешких партнерстава • Број новозапослених 	400.000		X	X

	3.3.4 Унија младих послодаваца (до 30 година) – сарадња, умрежавање, размена искуства и сл.		X		X	КЗМ Млади предузетници	<ul style="list-style-type: none"> • Број укључених фирми • Број нових послова кроз удруживање 			X	X
3.4. Промоција омладинског предузетништва и примера добре праксе	3.4.1 Презентација примера добре праксе на локалном нивоу (организација промотивних догађаја у општини како би се кроз примере добре праксе стимулисало предузетништво)		X	X	X	КЗМ Општина Туристичка организација	<ul style="list-style-type: none"> • Број укључених фирми • Број учесника • Резултати анкете спроведене по завршетку догађаја о корисности скупова овог карактера 	250.000		X	X
	3.4.2 Гостовање успешних предузетника из Србије и шире и промоција предузетништва		X	X	X	КЗМ Општина Регионална комора Туристичка организација	<ul style="list-style-type: none"> • Број гостовања годишње • Број учесника • Резултати анкете спроведене по завршетку догађаја о корисности скупова тог карактера 	250.000		X	X
	3.4.3 Награђивање најбољих младих предузетника бесплатним учешћем на домаће и иностране сајмове		X		X	КЗМ Општина Регионална комора Туристичка организација	<ul style="list-style-type: none"> • Број фирми спремних за јавну промоцију ван локалне средине • Број посета годишње • Број нових уговора и стратешких послова 	500.000		X	X

Локални акциони план за развој омладинског предузетништва

	3.4.4 Сарадња са локалним медијима у циљу промоције омладинског предузетништва	X	X	X	X	КЗМ Општина Туристичка организација Локални и регионални медији	<ul style="list-style-type: none"> • Број медија у програму • Број објава месечно • Број рубрика • Број гостовања 			X	X
	3.4.5 Организација студијских посета (посебан остврт на пољопривредна газдинства)		X	X	X	НСЗ КЗМ Општина Регионална комора Туристичка организација	<ul style="list-style-type: none"> • Број младих предузетника/будућих предузетника укључених у програме посете • Број нових бизниса/партнерстава 	600.000		X	X

Израду Локалног Акционог плана за развој омладинског предузетништва је омогућио амерички народ преко Агенције Сједињених Америчких Држава за међународни развој (USAID), и Програма за планирање и реаговање у ванредним ситуацијама и јачање економске сигурности PPES. Садржај овог материјала је искључива одговорност Буди свој човек д.о.о., а који не одражава нужно и став USAID или Владе Сједињених Држава.

предузетништва

Локални акциони план за развој омладинског